ŞİİRLER

MAHMUD

DERVİŞ

ÖLÜMÜ SEVİYORLAR BENİM

Türkçesi
Lütfullah BENDER

ARMONİ

Armoni Yayınları : 3
Dünya Şiiri Dizisi: 3

Bu kitap 1988 yılı Kasım ayında Odak Dizgi tarafından dizilmiş; Kent Basımevi'nce basımı yapılmıştır.

MAHMUD

DERVİŞ

ÖLÜMÜ SEVİYORLAR BENİM

Arapça Aslından Çeviren
Lütfullah BENDER

ARMONİ

Zeynep Sultan Camii Sok. No. 21
Alemdar Mah. Cağaloğlu-İST.
Telf.: 512 36 76

SUNU

Filistin direniş şairleri denildiğinde, ilk akla gelen isimlerden biridir Mahmud Derviş. Filistin'in İngilizlerin işgali altında bulunduğu sırada, Akka yakınlarındaki el-Barva köyünde 1941'de dünyaya geldi. İşgalin, zulmün, zorbalığın ne demek olduğunu, kitaplardan ve basından değil, bizzat yaşayarak öğrendi. Henüz yedi yaşındayken, köyünün siyonist güçler tarafından yerle bir edildiğinde tanık oldu ve doğduğu evi ailesiyle birlikte tarketmek zorunda kaldı.

Çocukluğunda ve gençlik yıllarında tanık olduğu bu acılar, siyonistlerin baskıları ve zulümleri, kendi yurtlarında mülteci olarak yaşamaya mahkum edilmenin Filistinlilerde yarattığı burukluk. Kamplardaki hayat, her şeye karşın tüm Filistinlilerin yüreklerinde filizlenen ve günbegün güçlenen "dönüş" umudu Mahmud Derviş'in şiirlerinde en belirgin ögeler olarak yer almıştır.

Şiire çok küçük yaşlarda başlayan Mahmud Derviş, işgal altındaki topraklarda yaşadığı yıllarda, el-İttihad gazetesinin ve el-Cedid dergisinin yayın yönetmenliğini üstlendi. 1961,1965 ve 1967 olmak üzere üç kez tutuklandı ve işkence gördü. Bir süre de Hayfa'daki evinde gözaltında tutuldu. Siyonist işgalcilerin kendisine yönelik baskıları dayanılmaz hale gelince, 1971'de Lübnan'a, oradan da 1982'de Paris'e geçti. Derviş'in şiirleri büyük ilgi gördü. Çeşitli dillere çevrilip yayımlandı. Değişik kesimlerde büyük yankılar uyandırdı.

Bu kitapta okuyacağınız şiirler, şairin **Evrak el-Zeytun** (Zeytin Yaprakları), **Aşık Min Filistin** (Filistinli Bir Aşık), **Ahir el-Leyl** (Gecenin Sonu), **el-Asafir Temutu fi'l-Celil** (el-Celil'de Ölüyor Kuşlar), **Habibeti Tenhedu Min Nevmiha** (Uykuda Uyanıyor Sevdiğim), **Uhıbbek ev La Uhıbbek** (Severim Ya da Sevmem Seni) adlı şiir kitaplarından ve el-Mecelle ile el-Yevm el -Sabi dergilerinde yayımlanan şiirlerinden yapılmış bir seçkidir.

Birgün, halkıyla birlikte anayurduna dönüp kendi devletlerini kurabilme özlemiyle, halen Paris'te yaşayan Mahmud Derviş'in Türkçe olarak yayımlanan bu ilk kitabındaki şiirlerin tümünün direkt olarak Arapça'dan çevrildiğini de ayrıca belirtmek isterim.

Takdir okurundur.

1 Kasım 1988 / Lütfullah BENDER

KİMLİK KARTI

Kaydet!
Arabım
Kartımın numarası ellibin
Çocuklarımın sayısı sekiz
Dokuzuncusu da yolda
Yaz sonunda burda!
Kızıyor musun?

Kaydet!
Arabım
Taş ocağında çalışıyorum emekçi yoldaşlarımla
Çocuklarımın sayısı sekiz
Giysilerini, defterlerini
Taştan çıkarıyorum
Ekmeklerini!
Sadaka bekleyecek değilim kapında
Konağının önünde
Küçülecek değilim
Kızıyor musun?

Kaydet!
Arabım
Adım var yalnız, yoktur soyadım
Bu diyarda
Öfke kazanında yaşayan
En sabırlı insanım.
Zamanın doğuşundan
Daha eskiye
Yılların bilinmesinden
Daha eskiye
Selvilerden, zeytinlerden
Daha eskiye uzanmıştır köklerim.
Karasaban süren bir ailedendir babam
Soylu efendilerden değil!
Ve dedem bir çiftçiydi
Ne nesebi belliydi ne şeceresi
Kitap okumadan önce
güneşin yükselişini öğretirdi bana!
Evim
Bir koruyucu kulübesi
Dallardan ve kamışlardan.
Rahatlattı mı seni
Bu durumum?
Adım var yalnız, yoktur soyadım.

Kaydet!
Arabım
Saçlar: Kömürkarası
Gözler: Kahverengi
Ayırıcı niteliklerim:
Başımda kefiyemin üstünde bir ıkâl
Ayalarım sert mi sert kaya gibi
Tırmalar neyi tutsa.

Adresim:
Sokakları adsız
Unutulmuş bir köydenim, silahsız.
Taş ocağındadır, tarladadır tüm erkekleri.
Kızıyor musun?

Kaydet!
Arabım
Sen yağmaladın bağlarını atalarımın
Sürdüğüm
Çocuklarımla sürdüğüm toprağı
Sen yağmaladın.
Bana ve torunlarıma
Hiçbir şey bırakmadın
Şu kayalıklardan başka!
Ve diyorlar ki hükümetiniz
Bunları da alacakmış, öyle mi?!

Öyleyse!

Kaydet!
Kaydet birinci sayfanın en başına!
Nefret etmem insanlardan
Hiç kimseye saldırmam
Ama aç kalınca
Yerim etini toprağımı gaspedenin, yerim!
Kolla kendini, kork benim açlığımdan!
Kork benim öfkemden!
Kolla kendini!

RİBAT

Ayrılmayacağız
Önümüzde deniz
Ardımızda orman
Nasıl ayrılırız?
A dostum, kara gözlüm
Al beni!
Nasıl ayrılırız
Senden başka hiç kimsem yoksa?

Belki bıkarım gözlerinden
Ey sonsuza dek susuz dost
Belki korkarım ellerinden
Ey sonsuza dek acımasız dost!
Ama hiç kimsem yok benim
Kimsem yok...
Nasıl ayrılırız?

Ey yabanılların en güzeli
Ey dost!
Bu amansız yolun korkusundan
Ve nifaktan gayrı
Hiçbir şey yok aramızda.
önümüzde deniz
Ardımızda orman
Nasıl ayrılırız?

MESAJ

Bir yoksuldur arap şairi Arap
Çölün kanı kaynar şiirlerinde
Suya yanan deve kervanları
Sonsuza dek yürür şiirlerinde
Esmer güzeliyse
Kabukları arasındadır istiridyenin!

Bir yoksuldur arap şairi
Alışmıştır sessizliğinin kılıcıyla ölmeye
Bir mesaj bırakmıştır gözlerine
"Yarın" demiştir, "Gözlerimi anlayacaksın!"
Ben de bir mesaj bıraktım gözlerime
Ama sanırım
Sen anlamadın!

SÜRGÜNDEN MEKTUPLAR

I

Selamlarım, öpücüklerim sonsuzdur
Kayda değer başka havadis yoktur
Nerden başlasam? Neyi anlatsam?
Zamanın akışı sonsuz
Gurbette yalnız ve yalnız
Bir azık torbam var
İçinde kuru ekmek ve aşk
Bir de defterim
Kimi düşlerimi döktürdüğüm
Sayfalarında beni öfkelendiren
Canımı sıkan her şeye tükürdüğüm!
Nerden başlasam
Tüm söylenenler
Ve yarından sonra söylenecekler
Sevecenlikle noktalanmıyor
Bir elin dokunuşuyla noktalanmıyor
Gurbetçi dönmüyor evine
Yitik yaralı kuşun kanatlarında
Tüy bitmiyor
Nerden başlasam?
Selamlarım, öpücüklerim sonsuzdur
İmdi...

II

Söyle ona diyorum radyoya
Söyle ona iyiyim
Ona rastlarsanız diyorum kuşlara
Beni unutmayasınız sakın
Söyleyin ona iyiyim
İyiyim
Ben iyiyim
Hâlâ görüyor gözlerim
Ay hâlâ gökyüzünde!
Hâlâ paralanmadı eski giysim
kenarları yıprandı ama hâla sağlam
Artık yirmisinde bir delikanlıyım
Düşün, tam yirmi yaşımdayım
Artık bir delikanlıyım canım
Yaşamla boğuşuyorum
Tam bir erkek gibi sorumluyum
Çalışıyorum
Bir lokantada bulaşık yıkıyorum
Kahve yapıyorum müşterilere
Onları mutlu kılmak için
Gülücükler takıştırıyorum
Hüzünlü çehreme

III

İyiyim
Tam yirmi yaşımdayım
Artık bir delikanlıyım canım
Sigara içiyorum
Islık çalıyorum yaslanıp duvarlara
"Hişt!" diyorum yosmalara
Tıpkı başkaları gibi, "Dostlar" diyorum
"Ne şeker şey şu kızlar
Çekilir mi bu yaşam, olmasa onlar
Onlar olmaksızın çekilir mi bu yaşam?"
Bir dostum sordu:
"Ekmeğiniz var mı a dostlar
Her gece aç yatılıyorsa sorarım
Nedir kıymeti insanın?"
İyiyim
Ben iyiyim
Kara ekmeğim
Ve bir sepetçik dolusu sebzem var benim

IV

Mülteciler selam ediyor mültecilere
Radyoda
Hepimiz iyiyiz diyor herkes
Üzgünüm diyen yok!
Sahi, ne yapıyor babam?
Tanrıyı zikrediyor mu yine eskisi gibi?
Çocuklar, topraklar ve zeytinlikler nasıl?
Ya kardeşlerim?
Memur oldu mu hepsi?
"Her biri öğretmen olacak"
Derdi babam
"Aç kalırım ama onları kitapsız koymam"
Demişti bir gün
Mektupları sökebilen hiç kimse yok köyümde
Sahi, kızkardeşim ne alemde?
Büyüdü mü? Geldi mi görücüler?
Ya ninem nasıl?
Kapı yanında oturur mu hâlâ?
İyiliğimiz için, gençler için, nimetler için
Duada mı hâlâ?
Ve evimiz..
Evet evimiz nasıl?
Aşınmış eşiğimiz, ocağımız, kapılarımız nasıl?
Radyoda
Mültecilerin mültecilere mesajlarını dinliyorum
İyiymiş hepsi?
Bense üzgün
Paramparça kaygılı yüreğim
Üzücü de olsa
Ah üzücü de olsa
Size ilişkin tek bir haber bile yok
Radyoda

V

Gece bir kurttur canım
Gurbetçiyi nereye kaçsa sıkıştıran
Kana susayan
Ufku karaltılara açan
Aç mı aç bir kurttur
Ve söğütlük rüzgârla sarmaşdolaş hâlâ
Söyle canım
Nedir günahımız
Bir kez yaşarken ölüyoruz
Bir de ölüm esnasında!
Söyle canım
Niyedir iki kez ölmek?
Bilir misin a canım, nedir beni ağlatan?
Çabuk gel a canım
Bir gece vakti hastalandım
Ve ilaçlar yıktı beni!

Akşama sorulsa hatırlar mı bilmem
Buralara gelen, yurduna dönemeyen göçmeni?
Akşama sorulsa hatırlar mı bilmem
Kefensiz ölen göçmeni?
Ey söğütlük, ayrımında mısın bilmem?
Sıradan bir ölü gibi, üzünçlü gölgene attıkları
Bir insandır bir insan!
Ayrımında mısın bilmem?
Bende bir insanım bir insan!
Bilmem cesedimi korur musun acımasız baykuşlardan

Birtanem! A canım!
Bu satırları kime yazdım?
Hangi ulak iletir bunları?
Karada, denizde, ufukta
Kapatmışlar tüm yolları...
Ve sen a canım!
Babam, kardaşlarım, yakınlarım, yoldaşlarım!
Belki hayattasınız
Belki değilsiniz
Belki benim gibisiniz: Adressiz!
Yurdu yoksa
Bayrağı yoksa
Nedir kıymeti insanın?
Evet, nedir kıymeti insanın
Adresi yoksa?!

BİR YİĞİT TÜRKÜSÜ

I

Yürüyorum en güzel kıyıya
Ayaklarımın altında diken
Üzülme sen...
Güneş gibidir adımlarım
Gücünü koruyamaz kanım olmaksızın...

Yürüyorum en güzel kıyıya
Kalbimin etrafında korsanlar
Üzülme sen...
Toprak gibi yoğrulmuş yüreğim
Aşk elinde bir meltem
Öfkeye karşı baruttur

Yürüyorum en güzel kıyıya
Gözlerim çöle karşı
Aldırma sen..
Üzünçlerimin acısını
Yeşil amacımın şekeriyle tatlılaştırırım
Ve küpte yıllanmış şaraba dönüşür acılar!

Yürüyorum en güzel kıyıya
Gelgelelim kayıyor pabuçlarım
Ben de kirpiklerimi koyarım
Evet.. Kirpiklerimi!
Yenilmem uykuya, silkinirim
Çünkü yol ortasında uyuyanların
Yatakları farksızdır
Teneşir tahtasından!
Gelin kelepçe ve üzünç yoldaşlarım
Gelin yürüyelim
En güzel kıyıya yürüyelim
Yenilmeyeceğiz
Hiçbir şey yitirmeyeceğiz
Tabuttan başka!

II

Hançeremiz yükseğe, daha yükseğe
Göz yuvalarımız yükseğe, daha yükseğe
Özlemlerimiz yükseğe, daha yükseğe
Şarkılarımız yükseğe, daha yükseğe
Darağaçlarımızdan
Bugünümüzün, dünümüzün çarmıhlarından
Merdivenlerini öreceğiz yarınlarımızın
Sonra haykıracağız: Tanrım!
Açılsın kapın!
Hançeremizden
Ağıtlarımızın sızlanışından
Caddelerde
Fabrikalarda
Taş ocaklarında
Kulüplerimizde söylenecek
Şiirler döktüreceğiz
Meyhanelerimizde yudumlanan
Tatlı şaraba benzer

Taş ocaklarımızdan
En uzağı, en derini, en güzeli görecek
Gözlemevleri dikeceğiz
Ancak gündoğumunda
Gündoğumunda dağılacağız
Ancak zaferi
Zaferi duyacağız
Yeryüzündeki her başkaldırı
Sarsar bizi
Yeryüzündeki her güzel
Öper bizi
Alırız birer yudum
Yeryüzündeki her bahçeden
Yeter ki raksetsin, takılırız koluna
Yeryüzündeki her şiirin
Yeter ki seslensin, koşarız yardımına
Yeryüzündeki her yetimin

Kışlamızdan çıkacağız
Sürgünümüzden
Sığınaklarımızdan çıkacağız
Ve sövüp sayacak düşmanımız:
"İşte bedevîler! Aha! Allahın Arapları!"
Evet! Arabız
Ve de utanmayız bundan
Biliriz nasıl tutulur orağın sapı
Nasıl direnir silahsız bir insan
Nasıl kurulur modern fabrika biliriz
Ev
okul, hastane, füze, bomba
Biliriz nasıl yapılır müzik
Fikirce, duyguca, edaca
En güzel şiirleri yazarız!

GEZGİN GİTARİST

Ressamdı
Ama resimler
Aslında
Ne açar kapıları
Ne kırar
Ne de alıkoyar balıkları, aya bakmaktan.

(Dostum gitar
Al beni...
Götür uzak pencerelere)

Şairdi
Ama şiir
Kuruyuverdi belleğinde
Gemide güverteden
Yafa'yı gördüğünde.

(Dostum gitar
Al beni..
Götür balrengi gözlere)

Askerdi
Ama şarapnel
Öğütüverdi sol dizini
Hemen verdiler hediyesini:
Yeni bir rütbe
Ve bir tahta bacak!

(Dostum gitar
Al beni..
Götür uyuyan ülkeye)

Önümüzdeki gecelerde
Asker imzası koleksiyonuna başlayınca insanlar
Gitarist gelecek

Göremediğimiz bir yerden
Gitarist gelecek
Şehitlerin doğum gününü kutlarken insanlar
Gitarist gelecek
İç çamaşırlarıyla ya da çırılçıplak

Gitarist gelecek
Neredeyse göreceğim
Neredeyse kokusunu alacağım tınılarındaki kanın
Neredeyse göreceğim
Tüm caddeleri dolaştığını

Neredeyse duyacağım
Kasırga gibi haykırdığını
İyi bakın!
İşte tahta bacak, ta kendisi
Dinleyin!
İşte insan etinin ezgisi.

AYAK SESLERİ

Sürekli
Yaklaşan ayak sesleri duyuyoruz geceleri
Sürekli
Kapılar fırlayıp kaçıyor odamızdan
Uzaklaşan bulutlar misali

Yatağımdaki mavi gölgeni
Kim çekiyor her gece?
Ayak sesleri geliyor
Gözlerin yurdumdur, kollarınsa
Bir çember, bedenimi çevreleyen.
Ayak sesleri geliyor...
Ey Şehrâzâd
Niye kaçıyor beni resmeden gölge?
Bir ağaç ol
Gölgeni göreyim
Bir ay ol
Gölgeni göreyim
Bir hançer ol
Gölgeni göreyim gölgemde
Küller arasındaki bir gül biçiminde!

Sürekli
Yaklaşan ayak sesleri duyuyoruz geceleri
Sürgün yerim oluyorsun ve hapishanem
Ha gayret
Öldür beni tek hamlede
N'olur öldürme beni
Yaklaşan ayak sesleriyle!

ÖFKE VE ÜZÜNÇ

Dudaklarındaki ses bilmez coşku nedir
Ciğerlerindeki ateş bilmez yenilgi nedir
Ayakkabıları üzerinde bir mültecinin
Çarmıha gerilmektedir babanın babası
Dudakları senden başkasına uzatılmaktadır
Göğüsleri sağılmaktadır
Niye kızmazsın?

II

Gül dediler, gül ki yaşayasın
Güldü yola bakan gözlerin
Bıraktı yangının küle çevirdiği bir yüreğe bakmayı
Yeminler ettin, "Ben mutluyum yoldaş" dedin
Felsefesine daldın tebessümlerin
Şarap ve yeşil ve câzibe
Şarabında kanımı görünce
Sorarım, nasıl içeceksin yoldaş?

I

Dün gece yolda karşılaştık
Durmadan dolaştık
O meyhane senin bu meyhane benim
Dudakların
Tüm iniltisini yüklenmişti meşeliğin
Belki ellinci kez anlattın
Yok filan kadının aşkıymış yok falan adamın
Yok konyak şişesiymiş
Yok kamplarmış, yok bir kılıçmış Yemen işi!
Boşa uyuşturuyorsun yaranı
Ey gece kanaryası
Boşa kapılıyorsun
Sonu gelmez beklentilere!
Dudaklarındaki rüzgâr
Türkülerden ördüklerini yıkmaktadır birer birer
Niye kızmazsın?

III

Harabeye dönen köy
Bağ bekçisi, toprak ve çöl
Ve tarlanızdaki zeytin kütükleri...
Yuvaları baykuşların ya da kargaların!
Bu yıl kim hazırladı sabanı?
Kim işledi toprağı
Sana söylüyorum! Hani kardeşin, hani baban?
Onlar bir seraptı!
Nereden çıktın? Duvardan mı? Evet, sen!
Yoksa zembille mi indin gökten?
Ölülerin onuru korunur mu acep?
Gecenin bitiminde çalınır mı kapı?
Niye kızmazsın?

IV

Onu seviyor musun?
Senden önce ben sevmiştim onu
Örülü gür saçlarının üstünde titremişti dudaklarım
Güzeldi gerçekten
Ama gömütümün ve birkaç günlük ömrümün
Üstünde raksetti çekinmeden
Hora tepti başkalarıyla tutuşarak
Ben ve sen, tarihi ayıplıyoruz ve onurunu yitiren bayrağı
Kimiz biz?
Caddelerin uçarılığına karışma sakın
Doyasıya emsin zilletini katledilen sancağımızın
Niye kızmazsın?

V

Hüzün yıllardır yüreğimizde
Hâlâ varamadık sabaha!
Günlerin istemlerini dizginlediği
Rüzgârın körüklediği bir ateştir hüzün.
Bu rüzgârı nasıl gemlersin?
Ki tek silahın yok
Bir meşru vatanda
Rüzgâr ve ateşle buluşmaktan başka!

KIRBAÇ VE SES

Bir kulem olsaydı
Cebimde hapsedip yıldırımları
Söndürürdüm bulutları

Denizde yelkenlerim olsaydı
Avucumda tutardım dalgaları, fırtınaları
Uyuturdum selleri

Merdivenim olsaydı
Güneşin tepesine dikerdim
Yağmalanan topraklarda mahvolan bayrağımı

Kısrağım olsaydı
Bırakırda dizginlerini
Gemlerdim rüzgârları tepelere süreni

Bir tarlam olsaydı ve bir sabanım
Yürek ve şiir saçardım
Toprağa

Bir udum olsaydı
Ezgili sorularla doldurdum sessizliği
Yatıştırırdım dostları

Bir ayağım olsaydı
Yürürdüm ölesiye
Ormandan ormana

— Başka ne kaldı ki mahkûm?

Benim bir..... olsaydı...
Çarmıhım bile benim değil.
Benim ona ait olan
İşkenceye dek!

Karanlık çöktü yine
Ve haykırıyor: Korkmuyorum!

Bayanlar baylar!
Ey yükselenler mızrak ucunda!
Bacaklar kesilir, boyunlar vurulur
Ve —dilerseniz— söndürülür yürekler
Ve bulut
Ayaklarınızın üstünde yürür...
Mil çekilir gözlere ve tepeler
seslendiğinizde çöker.
Toprakla tuzlanan kanım!
Kurumuşsa üzümleriniz
Şarabınız olur!
Nil Fırat'a dökülür isterseniz
Ve karga, isterseniz
Bir delikanlıdır gece vakti!

Ama bir gün yükseldi sesim:
Korkmuyorum!
Gücünüz yetiyorsa onu kırbaçlayın
Sesim ki hâlâ yükseliyor mâdem: Korkmuyorum!
Düşün peşine yankıların!

LORCA

Bağışla kah çiçeğim!
Lorca'm! Ellerinde bir güneş
Ve bir haç, şiirin ateşine bürünmüş.
En güzel atlı sana koşuyor gece vakti
Bir şehit ve bir şehideyle!

Şair artık bir depremdir, fışkıran sudur
Kükrediğinde bir aslandır
Cadde eğilir caddenin kulağına
Ve fısıldar yavaş yavaş:
Onun ayak sesleriydi evet, geçti gitti
Uçup gidiverdi ey taş!

Şair artık bir ezgidir, gönülden bir dua
Fısıldadığında bir rüzgârdır
Kucaklar güzeli, sevecen bir edayla
Ve oturduğunda
Ay bir yuvadır ona!

İspanya hâlâ karabahtlı bir ana
Salmış şiiri omuzlarına
Ve asmış kılıçlarını bir akşam vakti
Kara zeytin dallarına!

Geceleri gitarist dolaşır sokak sokak
Şarkılar söyler mırıldanarak
Senin şiirlerinle ey Lorca'm
Zavallıların gözlerinden toplar sadakasını

İspanya'da kara gözler bakınır donuk donuk
Sevgi nutukları dilini mi yutmuş ne
Şair konuşacak olsa
Bir mezar kazar avuçlarına!

Unutmak unutmuş Lorca'm
Yürümeyi senin kanının ışığında!

YİNE

Derilerimin altında
Yine
Uyuyor katledilenler
Ve darağacı
Bir sümbüle dönüşüyor
Bir bayrağa
Yanan ormanımızın göğünde

Gölge ellerini çekti alnımdan
Ve saklandık bir öğle vakti

Derilerimin altında
Yine
Yürüyor askerler
Ve dudaklarım
Gizleniyor yine
Ulusal marşın kıvrımlarında!

Gölge ellerini çekti alnımdan
Ve saklandık bir öğle vakti

Yine
Firar ediyor şehitler
Şairlerin türkülerinden
Yine
İndik çarmıhımızdan
Ne bir yer bulabildik
Ne de bir gök

Gölge ellerini çekti alnımdan
Ve saklandık bir öğle vakti

Yine
Birleştik
Ben, katil ve mutad ölüm
Bir aba oldu özgürlüğüm
Yüreğimin üstüne
Ve gözleri
Sürgün yerim oldu ve ülkem!
Yine
Bulutlarda yitiyor su
Cihada çağrılıyoruz yine!

Gölge ellerini çekti alnımdan
Ve saklandık bir öğle vakti

Benim yerime onu öldürdüler
Bir oğle vakti
Yine
Tutuklamadılar beni
Çünkü derilerimin altında
Uyuyor katledilenler!

UYUYAN PARK

Uykuya daldığında sessizce çektim ellerimi
Örttüm düşlerini
Ve gözkapaklarının altında gizlenen bala daldım
Dualar ettim dermanı kalmayan ayaklara
İki büklüm oldum, kalp atışlarına karşı
Bir buğday gördüm, mermer ve bakır üstünde
Bir damla kan süzüldü gözlerimden
Titredim
Evet, yatağımda uyuyordu park

Kapıya koştum
Hâlâ uyuyordu biricanem, canım
Dönüp bakamadım
Eski ayak seslerini duydum, yüreğimin zilini
Kapıya koştum
—O ise anahtarı çantasında
Bir aşk meleği gibi uyumakta—
Yağmurlu bir gece, çıt çıkmıyor yollarda
Onun kalp atışlarından ve yağmurdan başka
Kapıya koştum
Kapı açılıyor
Çıkıyorum
Kapı kapanıyor
Gölgem çıkıyor ardımdan
Madem ki yabancısıyım artık anılarımın ve evimin
Neden, "Elveda" diyeyim?

Merdivenleri indim
Çıt çıkmıyor
Onun kalp atışlarından ve yağmurdan başka
Ve onun ellerinden sefer arzusuna doğru
İnişe geçiyor adımlarım

Ağacın yanına gittim
Burada öpmüştü beni
Burada çarpmıştı beni
Gümüşümsü karanfilimsi yıldırımlar
Burada başlıyordu onun dünyası
Burada bitiyordu...
Soğuk mu soğuk civa gibi birkaç saniye durdum
Yürüdüm
Duraksadım
Sonra yürüdüm
Adımlarımı ve belleğimi toplayarak
Yürüdüm "ben"le birlikte!

Ne veda ne de ağaç!
Uyumuştu pencereler ardındaki kösnüler
Uyumuştu tüm ilişkiler
Uyumuştu pencereler ardındaki ihanetler
Uyumuştu bilimadamları!

Rita uyuyor
Uyuyor
Uyandırıyor düşlerini
Sabah, öpücüğünü alacak
Yine gün doğacak
Sonra arap kahvesi yapacak bana
Ve kendine sütlü kahve
Yine aşkımızdan söz edecek
Belki bininci kez
Yine yanıtlayacağım
Sabah kahvemi hazırlayan o ellerinin
Kurbanı olayım o ellerinin

Rita uyuyor
Uyuyor
Uyandırıyor düşlerini
— Evlenecek miyiz?
— Evet
— Ne zaman?
— Askerlerin keplerinde
Menekşeler göverdiğinde!

Sokaklar
Gazinolar
Pastaneler
Kaldırım kahveleri
Gişeler
Hepsini turladım birer birer
Seni seviyorum Rita, seni seviyorum
Sen uyu, ben gidiyorum
Taş yürekli bir kuş gibi nedensizce gidiyorum
Cılız bir rüzgâr gibi nedensizce gidiyorum
Seni seviyorum Rita, seni seviyorum
Sen uyu, ben gidiyorum
Sen uyu
Soracağım tam onüç kış sonra
Soracağım:
Uyuyor musun hâlâ?
Yoksa uyandın mı Rita'm..
Rita!
Seni seviyorum Rita'm!
Seni seviyorum!

PASAPORT

Tanıyamadılar beni
Pasaportta rengimi emen gölgede
Yaralarım bir sergiydi onlar nezdinde
Fotoğrafları delicesine seven bir turist için
Tanıyamadılar beni... Ah! Ne olur bırakma
Avuçlarımı güneşsiz
Çünkü ağaçlar
Tanır beni
Tanır beni tüm yağmur türküleri
Bırakma beni
Ay gibi yarı karanlık...

Uzaklardaki havaalanının kapısına kadar
Avuçlarımı izleyen tüm kuşlar
Tüm buğday tarlaları
Tüm zindanlar
Tüm beyaz gömütler
Tüm sınırlar
Sallanan tüm mendiller
Tüm gözler
Benim yanımdaydı ama onlar
Tümünü sildiler pasaportumdan

Ellerimle işlediğim toprakta bir utanç
Ada karşı, uyruğa karşı bir utanç
Eyüb'ün göğü kaplayan haykırışını duydum bugün:
Zorlamayın beni iki kez ibret olmaya!

Peygamberler! Baylar!
Adını sormayın ağaçlara
Anasını sormayın vadilere
Benim alnımda dağılır ışık kılıcı
Ellerimden bir pınar doğar, ırmak dolusu
Benim uyruğum
Tüm yürekleridir insanların
Varsın alınsın pasaportum!

ÖLÜMÜ SEVİYORLAR BENİM

Ölümü seviyorlar benim, "Bizimdi. Bizdendi" diyebilmek için! Duydum ayak seslerini, duydum. Tak. Tak... Yirmi yıldır yürüyorlar gecenin duvarında. Yaklaşıyorlar. Geliyorlar. Açmıyorlar kapıyı. Ama işte giriyorlar şu an. Dışarıya çıkıyor üçü: Şair, Katil ve Okur. Ve sordum: "Şarap içmez misiniz?" Dediler ki, "İçeriz." "Ne zaman kurşun sıkacaksınız kafama?" Dediler ki, "Hele dur!" Kadehleri dizdiler ve türküler söylediler halk için. "Ne zaman" dedim, "Ne zaman başlayacaksınız beni öldürmeye?" Dediler ki, "Başladık bile... Neden ayakkabı gönderdin ruha? Söyle!" Dedim ki, "Yeryüzünde yürüyebilmesi için." Dediler ki, "Toprak kapkarayken, şiiri neden beyaz yazdın sen?" "Yüreğime", dedim, "Çünkü dökülüyor tam otuz deniz." "Nedendir" dediler, "Fransız şarabına düşkünlüğün?" Dedim ki, "En güzel kadına vurgunum..." "Ölümün nasıl olsun?" "Çatıdan geçen yıldızlar gibi masmavi... Biraz daha şarap alır mısınız?" Dediler ki, "Alırız." "Yavaş olun" dedim, "Rica ederim, ağır ağır öldürün beni ki son şiirimi yazayım, kalbimin kadını için." Ama onlar... Gülüyorlar, gülüyorlar ve hiçbir şeyi çalmıyorlar evden, kalbimin kadınına söyleyeceğim sözlerden başka, çalmıyorlar evden hiçbir şeyi...

DOĞUR BENİ... DOĞUR Kİ BİLEYİM

Hangi toprakta öleceğim? Hangi toprakta dirileceğim?
Doğur beni... Doğur ki bileyim
Selam sabahın ateşini hazırlayan kadın, selam sana, selam
Sana birkaç armağan sunacağım an gelmedi mi?
Sana döneceğim an gelmedi mi daha?
Saçların uzun mu hâlâ ömrümüzden,
seni selamlamak için göklere, sana uzanan bulut ağacından?
Doğur beni, yurdumun sütünü emeyim senden,
çocuk kalayım kollarının arasında, çocuk kalayım.
Sonsuza dek, sonsuza... Çok gördüm anneciğim çok gördüm.
Doğur beni, avuçlarının arasında kalayım.
Beni sevdiğinde, bir hiç uğruna türküler söyler misin yine,
ağlar mısın? Anneciğim! Yoksa ellerimi
Seraptan bir kadının beline mi doladım? Kumları kucaklıyorum.
Sana/kendime dönebilecek miyim?
Senin annenin de bir annesi, bahçedeki incirin bir bulutu vardır.
Yalnız ve umarsız koyma beni. Ellerini istiyorum
Kalbimi taşıyabilmek için. Sesini özlüyorum anneciğim, ekmeğini!
Her şeyi özlüyorum. Kendimi özlüyorum... Seni özlüyorum.

ZORLAR BİZİ YERYÜZÜ

Zorlar bizi yeryüzü, toplar son geçitte,
uzuvlarımızdır soyunduğumuz geçebilmek için.
Sıkar bizi yeryüzü, keşke buğdayı olaydık onun, ölür dirilirdik.
Keşke anamız olaydı bizim,
Sevecenliğiyle saran sarmalayan anamız. Düşlerimizin yükleneceği
kayalıklara ait bir resim olsaydık keşke
Aynalar. Ruhun son savunmasında,
en sonuncumuzun öldüreceği insanların yüzlerini gördük
Ağlaştık çocuk bayramlarında onların,
çocuklarımızı fırlatıp atacak insanların yüzlerini gördük
Bu son uzayın pencerelerinden. Aynalar...
Yıldızımızın yapıştıracağı aynalar
Nereye gideceğiz bu son sınırdan sonra? Nereye uçacak kuşlar,
bu son gökyüzünden sonra?
Nerede uyuyacak bitkiler, bu son havadan sonra?
Kankırmızı buharla yazacağız adlarımızı.
Şiirin ellerini keseceğiz, bütünleyebilmek için bedenimizi.
Burada öleceğiz. Burada. Son geçitte.
Kanımız buraya ya da yine buraya dikecek zeytinini!

BURADAYIZ ŞURACIKTA

Buradayız, şuracıkta otuz kapısıyız bir çadırın
Buradayız, çakıllarla gölgeler arasında bir yer,
bir sesin yeri, özgürlüğün yeri belki de
Attan yuvarlanan, çandan ya da ezandan çıkan
herhangi bir yere ait bir yer...
Buradayız. Yakındır bu kuşatmayı delmemiz.
Yakındır bulutları kurtarmamız
Ve yürümemiz özbenliğimize. Buradayız, şuracıkta
otuz kapısıyız bir rüzgârın, otuz "idi"...
Bizi görmeyi, tanımayı, duymayı öğreteceğiz size,
rahatça kanımıza dokunmayı,
Size öğreteceğiz barışımızı. Şam yolunu, Mekke ve Kayravân'ı
severiz ya da sevmeyiz.
Buradayız, ta içimizde bir ağustos göğü,
bir mayıs denizi, bir kısrağın özgürlüğü.
Denizi, sigaranın etrafına
mavi helezonlar çekmek için ararız ancak
Buradayız, otuz şekliyiz bir yıldızın, otuz gölgesi...

YOLCUYUZ BİZ DE

Yolcuyuz biz de insanlar gibi,
ama dönmüyoruz hiçbir yere. Seferimiz
Bulutlara giden bir yol sanki. Bulutların karanlığına,
ağacın kökleri arasına gömdük sevdiklerimizi.
"Binlerce yıl doğurun bizden" dedik kadınlarımıza,
"Doğurun ki tamamlansın, ülkeye bir saatlik,
muhale bir metrelik seferimiz."
Yollara dökülürüz at arabalarıyla, yatarız peygamber çadırında,
yükseliriz çingenelerin ezgileri arasından,
Hüdhüd gagasıyla ölçeriz uzayı ya da oyalayabilmek için uzaklığı,
arıtabilmek için ay ışığını, şarkılar söyleriz.
Yolun uzun.. Bu yolu omuzlarına yüklenebilmen için,
Yedi kadın düşle. Salla hurma ağacını, salla onlar için ki öğrenesin,
Adlarını kadınların ve hangi ananın doğuracağını
Celil'in çocuğunu
Sözcüklerden örülmüş bir ülkemiz var. Konuş,
konuş ki yol süreyim taştan taşa
Sözcüklerden örülmüş bir ülkemiz var. Konuş,
konuş ki bileyim nerede biteceğini bu yolun.

YÜRÜYENLER EĞRETİ SÖZLER ARASINDA

I

Ey yürüyenler
Eğreti sözcükler arasında?
Alın adlarınızı, çekip gidin
Saatlarınızı çekin zamanımızdan, çekip gidin
Denizin maviliğini, belleğimizdeki anılar kumsalını
Çalın dilediğinizce çalın
Dilediğinizce fotoğraf çekin ki anlayın
Anlayamayacağınızı
Toprağımızdaki bir taşın
Nasıl öreceğini göğün çatısını!

II

Ey yürüyenler
Eğreti sözcükler arasında!
Sizden kılıç - Bizden kan
Sizden çelik ve ateş - Bizden can
Sizden yeni bir tank - Bizden taş
Sizden gaz bombası - Bizden yağmur
Bizim üstümüzde de aynı gök, aynı hava
Kanımızdan alın hissenizi, çekip gidin
Danslı yemekli bir akşam partisine gidin
Bize düşen korumaktır şehitler gülünü
Bize düşen yaşamaktır dileğimizce

III

Ey yürüyenler
Eğreti sözcükler arasında!
İğrenç tozlar gibi nerde isterseniz orada dolaşın
Ama dolaşmayın aramızda uçan haşarat gibi
Hakkımızdır toprağımızda çalışmak
Hakkımızdır terimizle sulayacağımız, yetiştireceğimiz buğday
Burada hakkımızdır öfkeleneceğiniz şeyler:
Bir taş... Ya da bir keklik
Alın maziyi, dilerseniz götürün elma pazarına
Ve dilerseniz sedef bir sini içinde
Süleyman'ın heykelini geri verin hüdhüde
Hakkımızdır öfkeleneceğiniz şeyler: Hakkımızdır yarınlar
Hakkımızdır toprağımızda çalışmak

IV

Ey yürüyenler
Eğreti sözcükler arasında!
Yığın kuruntularınızı boş bir çukura, çekip gidin
Silahlardan çıkan ezginin zamanlamasına ayarlayın
Ya da kutsal buzağının gerçekliğine ayarlayın
Akrebini vaktin!
Burada hakkımızdır öfkeleneceğiniz şeyler, çekip gidin
Bizdedir sizde olmayanlar: Bir vatan
Halkı kan ağlatan bir vatan
Unutulmaya ve unutulmamaya yaraşan bir vatan!
Ey yürüyenler
Eğreti sözcükler arasında!
Geldi artık çekip gitme zamanınız
Nerde isterseniz orda oturun ama oturmayın aramızda
Geldi artık çekip gitme zamanınız
Nerde isterseniz orda ölün ama ölmeyin aramızda
Hakkımızdır toprağımızda çalışmak
Burada bizimdir mazi
Bizimdir yaşamın ilk sesi
Burada bizimdir dünya ve ahiret
Toprağımızdan çıkın
Denizimizden, karamızdan,
Buğdayımızdan, tuzumuzdan, yaramızdan
Defolun her yerimizden
Belleğimizdeki anılardan
Defolun
Ey yürüyenler
Eğreti sözcükler arasında!